

Światowe metropolie w obliczu wyzwań demograficznych. Za namí V Europejskie Webinarium Metropolitalne

Metropolie w obliczu wyzwań demograficznych to temat dyskusji w ramach V Europejskiego Webinarium Metropolitalnego, które odbyło się 6 lipca br. Wydarzenie organizowała Metropolia GZM wspólnie z siecią European Metropolitan Authorities.

W dyskusji powadzonej przez GZM uczestniczyli przedstawiciele Obszaru Metropolitalnego Wielkiego Manchesteru, Miasta Amsterdam oraz organizacji 8.80 Cities.

Obszar Metropolitalny Wielkiego Manchesteru

Jako pierwsi głos w dyskusji zabrali przedstawiciele Obszaru Metropolitalnego Wielkiego Manchesteru. Wspominali, że konurbację tę zamieszkuje 2,8 mln osób. Jest to silny ośrodek ekonomiczny w Wielkiej Brytanii, przewyższający swoją wielkością m. in. gospodarkę Irlandii Północnej i Walii. Znaczny odsetek jej mieszkańców stanowią osoby powyżej pięćdziesiątego roku życia. Z myślą o nich realizowane są projekty mające na celu zapewnienie im miejsc pracy oraz dobrobytu. Kwestia starzenia się społeczeństwa została zaliczona do dziesięciu priorytetów władz metropolitalnych Manchesteru.

Opracowano programy podnoszące jakość zdrowia publicznego i opieki zdrowotnej, ukierunkowane m. in. na aktywność fizyczną osób starszych, a także ich właściwe odżywianie, nawodnienie

oraz szereg innych kwestii. Wdrażany jest program stanowiący połączenie innowacyjności, rozwoju i kwestii starzenia się. Obszar Metropolitalny Wielkiego Manchesteru chce wykorzystać fakt starzenia się społeczeństwa oferując mu stosowne produkty i usługi. Duża uwaga jest również przywiązywana do sektora mieszkalnictwa i planowania. Obecna oferta nie zawsze spełnia wymagania osób starzejących się – np. co do metrażu mieszkań. Prowadzone są również działania na rzecz włączenia cyfrowego osób starzejących się oraz zapewnienia im odpowiedniego wsparcia finansowego, pozwalającego na spokojne przejście z wieku średniego w podeszły.

W marcu 2020, tuż po wybuchu pandemii, podjęto działania na rzecz zapewnienia odpowiedniej komunikacji i informacji z osobami starszymi nie mającymi dostępu do Internetu (ok. 250 tys. mieszkańców tej metropolii). W tym celu rozdystrybuowano 150 tys. egzemplarzy magazynu zawierającego wskazówki co do możliwości uzyskania wsparcia psychologicznego, finansowego oraz w jaki sposób można podtrzymywać kontakt z przyjaciółmi i znajomymi w nowej pandemicznej rzeczywistości. Utworzono agencję kreatywną, która nakręciła serię filmów ze wskazówkami dla osób starszych na czas pandemii a także podkreślających ich znaczenie i wkład, jaki mogą wnieść w życie metropolii podczas lockdownu.

Obszar Metropolitalny Wielkiego Manchesteru był także zaangażowany – wraz z innymi ponad czterdziestoma miastami i społecznościami z Wielkiej Brytanii – w proces tworzenia najlepszych działań praktycznych, które pozwalałyby na zmianę sposobu myślenia o procesie starzenia się. Zdaniem przedstawicieli tej metropolii kluczem do pomyślnej realizacji programów skupionych wokół tematyki starzenia się społeczeństwa jest wsłuchiwanie się w głos społeczności, dobra współpraca między naukowcami, decydentami, obywatelami i przedstawicielami sektora biznesu, wsparcie polityczne dla podejmowanych działań, a także zaangażowanie mieszkańców (mocni liderzy). Nie można zapominać, że działania te muszą

być stale ukierunkowane na podnoszenie jakości życia osób starzejących się.

8.80 Cities

W dalszej części spotkania głos zabrała Amanda O'Rourke. Motywem przewodnim jej prezentacji były zdrowe i integracyjne miasta dla osób w każdym wieku. Punktem wyjścia dla działań podejmowanych przez 8.80 Cities są osoby powyższej 80 roku życia, niemniej jednak działania te obejmują wszystkie grupy wiekowe oraz społeczne. Organizacja wyznaje zasadę, że każdy mieszkaniec ma prawo do mobilności, możliwości skorzystania z przestrzeni publicznych oraz partycypacji. Prawo do mobilności oznacza, że każdy – niezależnie od wieku oraz sprawności ruchowej – ma prawo do bezpiecznego i niezależnego poruszania się dzięki nadaniu priorytetów pieszym, rowerzystom oraz transportowi publicznemu ze względu na walory zdrowotne i przyczynę do bardziej zrównoważonego transportu.

8.80 Cities współpracuje z miastami m. in. na rzecz przebudowy dróg oraz zapewnienia bezpiecznego ruchu rowerowego i pieszego. Większość tych działań nie wymaga dużego wkładu finansowego ze strony miast, a efekty są widoczne bardzo szybko. Organizacja ta została założona przez Guillermo Penalosę, twórcę programu Ciclovía w Bogocie (Kolumbia) polegającego na zamykaniu niektórych ulic w tym mieście dla samochodów i przekształcaniu ich w strefy ruchu pieszego i rowerowego. Projekt ten przyczynił się do znacznego polepszenia integracji społecznej w Bogocie. Z kolei prawo do korzystania z przestrzeni publicznych oznacza, że każdy obywatel – niezależnie od miejsca zamieszkania – ma prawo do korzystania z wysokiej jakości parków i innych miejsc publicznych, gdyż są one jednym z warunków dobrej jakości życia dla osób w każdym wieku. Celem jest, aby każda osoba miała dostęp do dobrego parku lub przestrzeni publicznej w zasięgu 10 minut spacerem. Przestrzenie publiczne muszą być

przy tym bezpieczne i zaprojektowane z myślą o wszystkich mieszkańcach – niezależnie od wieku, dając im okazję do wzmacniania więzi społecznych i międzypokoleniowych w każdej porze roku. Możliwość wpływu na kształtowanie parków i przestrzeni publicznych przez mieszkańców, poprzedzone zapewnieniem jasnej i pełnej informacji ze strony władz lokalnych, jest nieodzowną częścią wspomnianego wcześniej prawo do partycypacji.

Miasto Amsterdam

Ostatnie wystąpienie należało do Toma van Benthema, starszego doradcy ds. zdrowia publicznego w Amsterdamie. Na wstępie swojej prezentacji reprezentant Amsterdamu przedstawił sytuację demograficzną tego miasta. Obecnie zamieszkuje je ponad 870 tys. osób, z czego 12 proc. to mieszkańcy w wieku 65 lat i więcej (90 tys. osób). Szacuje się, że do roku 2040 ludność Amsterdamu przekroczy milion, a 16 proc. będzie miało ukończonych 65 lat i więcej (160 tys. osób), natomiast liczba osób w wieku 85 lat i starszych wzrośnie ponad dwukrotnie.

Wyzwaniem dla Amsterdamu jest obecnie zapewnienie warunków do pomyślnego starzenia się w rozwijającym, zmieniającym się mieście oraz określenie właściwych polityk w wymiarze przestrzennym i społecznym. W kwestiach przestrzeni mowa była m.in. o wprowadzaniu planu zagospodarowania przestrzennego – w szczególności w nowych dzielnicach Amsterdamu – uwzględniającego już teraz uwarunkowania wynikające ze starzenia się tamtejszej społeczności, dającego możliwość korzystania z przestrzeni publicznej zarówno dzieciom, jak i osobom w sile wieku oraz seniorom, zapewniającego możliwość aktywnego spędzania czasu – w tym bezpiecznych spacerów i jazdy na rowerze. Kolejnym celem jest o zaprojektowanie – z zachowaniem procesu partycypacji społecznej – w innych częściach miasta dróg i szlaków przyjaznych starzeniu się np. do supermarketów, placów zabaw i innych miejsc znajdujących

się w sąsiedztwie. Ciekawym pomysłem jest również wprowadzanie specjalnych adaptacyjnych planów mieszkaniowych dla osób starzejących się, które nie chcą wyprowadzać się ze swojego sąsiedztwa, a jedynie dopasować mieszkanie do potrzeb wynikających z wieku.

Z kolei w wymiarze społecznym przedstawiciel Amsterdamu wymienił działania takie jak: uczynienie Amsterdamu żywotnym i zdrowym miejscem do życia, także dla osób starszych (strategia, która obowiązuje do 2040 roku); długoterminowa polityka z wieloma celami, ukierunkowana na osoby starsze; budowa domów opieki i zapewnienie opieki przyjaznej osobom LGBTQI+; różne instrumenty ułatwiające życie w swoim domu tak długo, jak to możliwe, np. budowa windy, aby osoba starsza mogła dotrzeć do swojego mieszkania na drugim piętrze.

Dyskusja odbyła się w ramach V Europejskiego Webinarium Metropolitalnego, w ramach cyklu „ROZMOWY METROPOLITALNE: Jak odrodzić się po COVID-19. Definiowanie wspólnych problemów, uniwersalizacja różnic”. Pierwsze tego typu spotkanie odbyło się w czerwcu 2020 r. Przy organizacji spotkań Metropolia GZM współpracuje z siecią European Metropolitan Authorities.